

Duânın kabul şartları

Ferhat Bey: “Duanın kabul şartları nelerdir? Peygamber Efendimizin (asm) tavsiye ettiği şekilde secdede duâ nasıl yapılır?”

Peygamber Efendimiz (asm) “Duâ, ibâdettir” 1 buyurmuştur. Kul, her derdini, her ıztırabını, her hâlini Allah’a arz eder ve isteyeceği her şeyi yalnız Allah’tan ister.

“Duânız olmazsa ne ehemmiyetiniz var?” 2 ve “Duâ edin, size cevap vereyim” 3 âyetlerinin tefsîrinde önemli duâ üslûplarına işâret eden Bediüzzaman, duânın kabul şartlarının bu üslûplar ve diller içinde gizli olduğunu beyan eder. Bediüzzaman’a göre, âdâbına uygun olarak Cenâb-ı Hak’tan bir şey istendiğinde, Cenâb-ı Hak verir. Duâda kullanılan önemli üslûplar ve diller şunlardır:

1- İstidât dili: İstidat ve yeteneklerin dili ile istenen şey dâimâ verilir. Bütün varlıkların istidat dili ile yaptıkları duâlar Allah’ın dergâhına yükselmekte ve kabûl görmektedir. Buna bütün kâinât şahittir.

2- Fitrî ihtiyaç dili: İstenen şey, fitrî bir ihtiyaç ise, kabûl edilir. Duâlarını fitrî ihtiyaç diliyle yapan canlılar, ihtiyaçlarına ummadıkları şekillerde nâil olmaktadır.

3- İztırar dili: Zorda kalan ve dert çeken acı sahibinin “acı diliyle” yaptığı duâyı Cenâb-ı Hak makbul sayar.

4- Hâl ve fiil dili: Bizzat fiil ve davranışlarıyla uygun tutum sergilenerek yapılan duâlar makbûle şâyândır. Sebepleri bir araya getirmek, Allah’ın istenen şeyi vermesi için görmek istediği bir fiilî duâ hâlidir. Meselâ hasta olan birisi doktora, eczacıya Allah’tan şifâ talebiyle gider, ilâçlarını Allah’tan şifâ talebiyle alır ve kullanır. Hastanın bu hâli bir duâ vaziyetidir ki, Cenâb-ı Hak katında makbul sayılır. Yine meselâ bir çiftçi, Cenâb-ı Hak’tan bereketli ürün istemek için, toprağı sürmekle rahmet kapısını çalmış olur.

5- Söz ve kalp dili: İlk dört dil ile ulaşılmayan bir istek ve ihtiyaç için nihâyet söz dili ile duâ edilir ve Cenâb-ı Hak’tan istenir. Kul, güç yetiremediği konularda diliyle ve kalbiyle Allah’ın kudret ve rahmetine sığınır, Cenâb-ı Hak da bu sığınışı İnşâallah kabul eder.

Duâ da bir ibâdet olduğundan, dünyevî maksatlar gaye edilerek yapılmayacağını beyan eden Üstad Saîd Nursî, ibâdetin gâyesinin uhrevî olduğunu, dünyevî maksatların ise ancak bu ibâdetin özel vakitleri hükmünde olduğunu kaydeder. Bedüzzaman'a göre, belâların gelmesi, dertlerin verilmesi, hastalıkların ve muzır şeylerin musallat olması bazı duâların husûsî vakitleridir. Bu vakitlerde Cenâb-ı Hakk'a duâ edilmelidir. Ancak belâlar gitmez ise, "Duâm kabul olmadı" denilmemeli; "Duânın vakti bitmedi" denilmeli ve duâyâ devam edilmelidir. Allah'ın rahmetinden ümit kesilmemelidir. 4

Secdede Duâ Nasıl Yapılır?

Rükû ve secde hâlinde yaptığımız tesbihler zaten birer ilticadan, sığınıştan ve duâdan ibarettirler. Bu tesbihler sünnettirler. Peygamber Efendimiz (asm) buyurmuştur ki: "Sizden biriniz rükûa varınca rükûda üç kez 'Sübhâne Rabbiye'l-Azîm' dese rükûu tamam olur ve bu en azıdır. Ve secdeye varınca secdesinde üç kez 'Sübhâne Rabbiye'l-A'lâ' dese secdesi tamam olur ve bu en azıdır." 5

Huzeyfe de (ra), Resûl-i Ekrem'in (asm) rükûda 'Sübhâne Rabbiye'l-Azîm'; secdede ise 'Sübhâne Rabbiye'l-A'lâ' dediğini bildirmiştir. 6

Bu tesbihlerin üçer kez söylenmesi sünnete uyulması açısından yeterlidir. Ancak tek başına namaz kılanlar veya cemaatin rızasını alan imamlar bu tesbihleri yediye kadar, hatta on bire kadar çıkarabilirler.

Bu tesbihlerin dışında rükûda veya secdede ilâve dua ve zikir söylemek için yine sünnete bakarız. Cemaat namazını uzatmaktan sakınmak kaydıyla; sünnette var olan tesbih, zikir ve duâları tek başına kıldığımız namazlarda alabiliriz. Ancak ne rükûda, ne secdede, ne de namazın başka bir yerinde kendimize ait ifadeler kullanamayız ve bize ait sözler sarf edemeyiz.

Şüphesiz Peygamber Efendimiz'in (asm) rükû ve secdede yaptığı başka duâlar da vardır. Meselâ tek başına namaz kılarken veya cemaatin rızası alınmış ise, secdede, "Allahümme leke secedtü ve bike âmentü ve leke eslemtü secde vechî lillezî halakahû ve savverahû ve şakka sem'ahû ve besarahû tebâreka'llahü ahsenü'l-hâlikîn" duâsı yapılabilir. 7 Sünnette gelen başka duâları yapmak da mümkündür.

Bu duanın mânâsı şöyledir: "Allah'ım! Senin için secde ettim. Sana iman ettim. Sana teslim oldum. Yüzüm, kendisini yaratana ve şekil verene, görmesi için göz oyuğunu yarıp gözü yerleştirene, işitmesi için kulak yerini yarıp kulağı yerleştirene secde etmiştir. Yaratıcılık mertebelerinin en güzelinde olan Allah'ın şanı ne yücedir!"

Secdede tesbih ifadelerini söylerken kalben bağışlanmayı dilememiz ve hayır istememiz de yeterli olur.

Dipnotlar:

- 1- Tirmizî, Duâ, 2.,
- 2- Furkân Sûresi, 25/77.,
- 3- Mü'min Sûresi, 40/60.,
- 4- Sözler, s. 287.,
- 5- Tirmizî, Namaz, 193.,
- 6- Müslim, 772; Tirmizî, Namaz, 261.,
- 7- Müslim, 771.